

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum persona, vel hypostasis Christo post incarnationem sit composita.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

postasi, obrinuit, vt post articulum de vnione in persona, iquireretur de vnione in hypostasi.

In corpore articuli non opus est distinctione, sed annotatione, quod in determinatione huius articuli patet, tam primam, quam tertiam opinionem e latam a magistro scilicet in 6. distin. tertij sentent. esse haresim olim ab ecclesia damnatam. Nam prima ponit duas in Christo hypostasies: tertia autem non solum duas ponit hypostasies, sed etiam negat vnionem in persona, proprie loquendo, vt patet ibi.

In eodem articulo in responsione ad secundum sunt illa verba de humanitate Christi notanda, scilicet, quia tamen venit in vnione cuiusdam completi, scilicet totius Christi, prout est Deus & homo &c. Ingerunt siquidem haec verba difficultatem de compositione Christi, de qua quia sequens tractat articulus, transeamus.

fm qd a quibusdam dicitur, qd persona est hypostasis proprietate distincta, ad dignitatem pertinente. Si ergo facta sit vnio in persona, & non in hypostasi, consequens erit qd non facta sit vnio, nisi fm dignitate quandam. Et hoc est approbante synodo Ephe sine, damnaui a Cyrillo sub his verbis: Si quis in vno Christo diuidit substantias post adunationem sola copulans eas coniunctione, qm dignitatem quandam, vel auctoritate est vel secundum potentiam, & non magis conuulsa secundum adunationem naturalem, anathema sit. Tertio, quia tm hypostasis est cui attribuuntur operationes & proprietates naturae, & ea est quae ad naturae rationem pertinet in cetero: dicimus enim qd hic homo ratiocinat, & est risibilis, & est animal rationale. Et hac ratione hic homo dicitur esse suppositum: quia i. supponitur his, qd ad hominem pertinent, eorum predicationem recipiens. Si ergo sit alia hypostasis in Christo praeter hypostasis uerbi, sequitur qd de aliquo alio qd de uerbo uerificetur ea, quae sunt hominis, puta esse natum de Virgine, passum, crucifixum, & sepultum. Et hoc etiam damnatum est approbante concilio Ephe sine sub his verbis: Si quis personis duabus, uel substantijs eas, quae sunt in Euangelicis & apostolicis scripturis, impartitur uoces, aut de Christo a Sanctis dictas, aut ab ipso de se, & quaedam quidem uelut homini praeter illud ex Deo uerbum specialiter intellecto applicat, quasdam uero uelut Deo decibiles, solum ex Deo patre uerbo, anathema sit. Sic ergo patet esse haresim olim ab ecclesia damnatam, dicere quod in Christo sunt duae hypostasies, uel duo supposita, siue quod unio non sit facta in hypostasi uel supposito. Vnde in eadem synodo legitur: Si quis non confitetur carni secundum substantiam unum ex Deo patre uerbum, unumque esse Christum cum sua carne, eundem, scilicet Deum & hominem, anathema sit.

RESPON. Dicendum, qd quidam ignorantibus habitu dicitur hypostasis ad personam, licet concederet in Christo unam solam personam, posuerunt tm aliam hypostasis in Deo, & aliam hois, ac si unio sit facta in persona, non in hypostasi.

Quod quidem apparet erroneum, tripliciter. Primo, ex hoc, qd persona sup hypostasis non additum determinatam naturam. scilicet rationalem, fm qd Boet. dicit in libr. de Duab. na. qd persona est rationalis naturae indiuidua substantia, & ideo id est attribue propria hypostasi humanae naturae in Christo, & propria personam. Quod intelligentes sancti Patres, utrunque in concilio quinto apud Constantinopolim celebrato danauerunt, dicentes: Si quis introducere conetur i mysterio Christi duas substantias, seu duas personas, anathema sit: nec. n. abiectionem personae uel substantiae suscepit sancta Trinitas, incarnato uno de sancta Trinitate Deo uerbo. Substantia autem id est quod res subsistens, quod est proprium hypostasis, ut patet p Boet. in libr. de Duab. na. Secundo, quia si dicitur, qd persona aliquid addat su per hypostasis, in quo possit unio fieri, hoc nihil aliud est qd proprietates ad dignitatem pertinentes, fm qd a quibusdam dicitur, qd persona est hypostasis proprietate distincta, ad dignitatem pertinente. Si ergo facta sit vnio in persona, & non in hypostasi, consequens erit qd non facta sit vnio, nisi fm dignitate quandam. Et hoc est approbante synodo Ephe sine, damnaui a Cyrillo sub his verbis: Si quis in vno Christo diuidit substantias post adunationem sola copulans eas coniunctione, qm dignitatem quandam, vel auctoritate est vel secundum potentiam, & non magis conuulsa secundum adunationem naturalem, anathema sit. Tertio, quia tm hypostasis est cui attribuuntur operationes & proprietates naturae, & ea est quae ad naturae rationem pertinet in cetero: dicimus enim qd hic homo ratiocinat, & est risibilis, & est animal rationale. Et hac ratione hic homo dicitur esse suppositum: quia i. supponitur his, qd ad hominem pertinent, eorum predicationem recipiens. Si ergo sit alia hypostasis in Christo praeter hypostasis uerbi, sequitur qd de aliquo alio qd de uerbo uerificetur ea, quae sunt hominis, puta esse natum de Virgine, passum, crucifixum, & sepultum. Et hoc etiam damnatum est approbante concilio Ephe sine sub his verbis: Si quis personis duabus, uel substantijs eas, quae sunt in Euangelicis & apostolicis scripturis, impartitur uoces, aut de Christo a Sanctis dictas, aut ab ipso de se, & quaedam quidem uelut homini praeter illud ex Deo uerbum specialiter intellecto applicat, quasdam uero uelut Deo decibiles, solum ex Deo patre uerbo, anathema sit. Sic ergo patet esse haresim olim ab ecclesia damnatam, dicere quod in Christo sunt duae hypostasies, uel duo supposita, siue quod unio non sit facta in hypostasi uel supposito. Vnde in eadem synodo legitur: Si quis non confitetur carni secundum substantiam unum ex Deo patre uerbum, unumque esse Christum cum sua carne, eundem, scilicet Deum & hominem, anathema sit.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut accidentaliter differentia facit alterum, ita differentia essentialis facit aliud. Manifestum est autem quod alteritas, quae prouenit ex differentia accidentali, potest ad eandem hypostasis uel suppositum pertinere in rebus creatis, eo quod idem numero potest diuersis accidentibus subesse, non autem contingit in rebus creatis, quod idem numero subsistere possit diuersis essentijs uel naturis, sed unus & idem Christus subsistit in duabus naturis. Vnde sicut quod dicitur alterum & alterum in creaturis, non significat diuersitatem suppositi, sed solum diuersitatem formarum accidentalium, ita quod dicitur Christus aliud & aliud, non importat diuersitatem suppositi uel hypostasis, sed diuersitatem naturarum. Vnde Greg. Nazanzenus dicit in epistola ad Didymum, Aliud & aliud sunt ea, ex quibus Saluator est, non autem alius & alius, dico uero aliud & aliud e contrario, quam in Trinitate habet: ibi enim, Alius & alius dicimus, ut non substantias confundamus, non autem Aliud & aliud.

AD SECUNDUM dicendum, qd hypostasis significat substantiam particularem, non quocumq; modo, sed prout est in suo complemento. Secundum uero quod uenit in unionem alicuius magis completi, non dicitur hypostasis, sicut manus uel pes. Et similiter humana natura in Christo quamuis sit substantia particularis: quia tamen uenit in unionem cuiusdam completi. scilicet totius Christi, prout est Deus & homo, non potest dici hypostasis uel suppositum. Sed illud, completum ad quod concurrat, dicitur esse hypostasis uel suppositum.

AD TERTIUM dicendum, quod in rebus creatis res aliqua singularis non ponitur in genere, uel in specie ratione eius, quod pertinet ad eius indiuiduitatem, sed ratione naturae, quae secundum formam determinatur, cum indiuiduatio magis sit secundum materias in rebus compositis. Sic ergo dicendum est, quod Christus est in specie humana ratione naturae assumpte, non ratione ipsius hypostasis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut accidentaliter differentia facit alterum, ita differentia essentialis facit aliud. Manifestum est autem quod alteritas, quae prouenit ex differentia accidentali, potest ad eandem hypostasis uel suppositum pertinere in rebus creatis, eo quod idem numero potest diuersis accidentibus subesse, non autem contingit in rebus creatis, quod idem numero subsistere possit diuersis essentijs uel naturis, sed unus & idem Christus subsistit in duabus naturis. Vnde sicut quod dicitur alterum & alterum in creaturis, non significat diuersitatem suppositi, sed solum diuersitatem formarum accidentalium, ita quod dicitur Christus aliud & aliud, non importat diuersitatem suppositi uel hypostasis, sed diuersitatem naturarum. Vnde Greg. Nazanzenus dicit in epistola ad Didymum, Aliud & aliud sunt ea, ex quibus Saluator est, non autem alius & alius, dico uero aliud & aliud e contrario, quam in Trinitate habet: ibi enim, Alius & alius dicimus, ut non substantias confundamus, non autem Aliud & aliud.

AD SECUNDUM dicendum, qd hypostasis significat substantiam particularem, non quocumq; modo, sed prout est in suo complemento. Secundum uero quod uenit in unionem alicuius magis completi, non dicitur hypostasis, sicut manus uel pes. Et similiter humana natura in Christo quamuis sit substantia particularis: quia tamen uenit in unionem cuiusdam completi. scilicet totius Christi, prout est Deus & homo, non potest dici hypostasis uel suppositum. Sed illud, completum ad quod concurrat, dicitur esse hypostasis uel suppositum.

AD TERTIUM dicendum, quod in rebus creatis res aliqua singularis non ponitur in genere, uel in specie ratione eius, quod pertinet ad eius indiuiduitatem, sed ratione naturae, quae secundum formam determinatur, cum indiuiduatio magis sit secundum materias in rebus compositis. Sic ergo dicendum est, quod Christus est in specie humana ratione naturae assumpte, non ratione ipsius hypostasis.

ARTICVLVS IIII. Vtrum persona uel hypostasis Christi post incarnationem sit composita.

AD PRIMUM sic procedit. Vt qd persona Christi non sit composita. Persona enim Christi non est aliud quam persona uel hypostasis Verbi, ut ex dictis patet: sed in Verbo non est aliud persona & natura, ut patet ex dictis i Prima parte. Cuius ergo natura Verbi sit simplex (ut i primo consensu est, impossibile est qd persona Christi sit composita. ¶ 2. Praet. Omnis compositio uel esse ex partibus: sed diuina natura non potest habere rationem partis: quia omnis pars habet rationem imperfecti. Ergo impossibile est, qd persona Christi sit composita ex duabus naturis.

Tertia S. Thomae. B 2 rationem

In titulo 4. articuli difficillimi hoc locum aduertendum occurrit, qd ratio huius quaestiones est multiplex antiquorum doctorum auctoritas, exprimens Christi personam compositam, ut hic & in 2. leu ten. Magistro in distinctione 6. habes.

In corpore articuli ponitur una distinctio bimembris de persona Christi, & iuxta singula membra singula apponuntur conclusiones. Distinctio est. Persona dicitur dupliciter primo scdm id quod i se est: secundo fm

Super Quaestiones secundae articulum quartum.

In epistola ad Celidonium inter principia & media incipit Honorandissimo.

In epistola ad Didymum, Aliud & aliud sunt ea, ex quibus Saluator est, non autem alius & alius, dico uero aliud & aliud e contrario, quam in Trinitate habet: ibi enim, Alius & alius dicimus, ut non substantias confundamus, non autem Aliud & aliud.

In epistola ad Celidonium inter principia & media incipit Honorandissimo.

Infr. ar. 6. c. & q. 6. artic. 1. c.

In 3. pagina a prin. libri.

In concilio 2. Constant. ad est 5. generale. can. 4. to. 1. concil.

D. 706.

In 3. pagina a prin. libri.

In Ephe sine synodi. can. 4. to. 1. concil.

In Ephe sine synodi. can. 4. to. 1. concil.

cano. 2. Ephe. 1. Synodi q. 1. vna ex 4. principalib.

In epistola ad Celidonium inter principia & media incipit Honorandissimo.

3. diff. 6. q. 1. ar. 2.

Ar. 2.

p. n. q. 3. ar. 7. & per totam quaest.

eorum que conveniunt Sorti secundum suam substantiam. Cur-
tere enim convenit Sorti secundum illud, quod in se est in pri-
mo sensu, & non convenit Sorti secundum illud quod in se est
in secundo sensu: quia currere convenit illi rei, quae est Sor-
tes, sed non est de numero intrinsecorum Sorti. Simile quid
accidit in proposito

Vndelicet sit ibi unum substi-
stans, est tamen ibi alia & alia
ratio subsistendi, & sic dicitur
persona composita, inquantum
unum duobus subsistit.

Et per hoc patet responsio
ad primum.

Ad secundum dicendum, quod illa
compositio personae ex naturis,

Et non convenit ver-
bo Dei secundum illud, quod in se est in secundo sensu, hoc est non
est de numero eorum, quae conveniunt verbo Dei ad intra, ut
patet, iuxta hunc tenorem sensum convenit verbo Dei secundum
id quod in se est, esse personam ad intra, scilicet in divina natura. Illa
ergo maior assumpta si in primo sensu sumatur, vera est, sed
ut patet, non obstat huic doctrinae: quia in littera verbum Dei
secundum quod in se est, sumitur in secundo sensu. Nec inferre
contradictoria, sed inferre verbum Dei esse secundum id quod
in se est, hoc est illam rem, quae est verbum Dei esse & omni-
no simpliciter & esse compositum, quod secundum diversam est
verum, ut in littera patet: si vero sumatur in primo sensu, fal-
sa est, ut patet in exemplis de currere & moveri.

Ad secundum dubium, dicitur, distinguendo simpliciter vel
in tali natura. Vbi nota quod licet proprie loquendo non possit
fieri distinctio ista nisi in naturis pluralibus, considerando na-
turalem ordinem uniuersae, quia non inuenitur vna hypostasis
subsistens in pluribus naturis simpliciter, sed solum in pluribus
naturis partialibus, ut Sortes subsistit in natura animae ratio-
nalis & in natura carnis: quia singularissimum tamen est incar-
nari Verbi mysterium, distinctione dicta opus est: verbum si-
quidem Dei subsistit simpliciter & in natura diuina & in na-
tura humana, sed subsistere simpliciter & in natura diuina, ex
vno & eodem habet, scilicet ex hoc quod est esse verbi Dei
nam ex hoc dicitur & subsistens in diuina natura, & dicitur
sine additione aliqua, subsistens. Subsistere autem in humana
natura aliunde habet, nam hoc convenit ei ex tempore, & non
consequitur ipsum in subsistere simpliciter: quia praesupponit ip-
sum subsistere. Si loquamur ergo de subsistere simpliciter, vna
est ratio subsistendi in persona Christi: quia vnum est ibi sub-
sistere simpliciter, sicut vnicia subsistentia, & vnicum subsistens.
Sed si sit sermo de subsistere in tali natura, duae sunt in perso-
na Christi rationes subsistendi tam in fieri, quam in facto esse,
altera subsistendi in natura diuina, altera subsistendi in natu-
ra humana. Et ratio quidem subsistendi in natura diuina est
in fieri generatio aeterna, in facto esse autem esse Deum, ratio
vero subsistendi in natura humana in fieri est assumptio huma-
nae naturae, in facto esse autem, esse hominem: ex hoc enim
quod Verbum factum est caro, hoc est homo, ita quod vere
est homo, subsistit verbum in humana natura, in qua prius non
subsistebat. Sunt ergo in persona Christi duae rationes subsiste-
di in duabus naturis, diuina scilicet & humana, licet sit ibi v-
num subsistens simpliciter, & vna ratio subsistendi simpliciter.
Et similiter vnum subsistit duobus ut rationibus subsisten-
di in duobus scilicet in esse diuino & esse humano. Et per haec
patet quo pacto non dissonent a se inuicem diuersa dicta Au-
ctoris: quoniam dicta hic vera sunt de subsistere in tali natura,
dicta alibi vera sunt de subsistere simpliciter. Et si insisteret, quod
auctor hic ponit duas rationes subsistendi sine additione ali-
qua, & non dicit quod est alia & alia ratio subsistendi in tali
& tali natura, responderetur, quod quia iam praemisit ibidem
pro fundamento, ad hypostasim spectare subsistere in aliqua
natura, ideo absque repetitione subintelligi voluit, quod de
ratione subsistendi in aliqua natura sermo iustus est.

Ad tertium dubium habita ratione eorum, quae Auctor in
3. sentent. dist. 6. dicit (quamuis non tam alta sint ut haec) re-
spondere quod quia apud nos compositio absque imperfectione
componentium intelligi non potest, salua sua ratione for-
mali, ideo non simpliciter, neque formaliter admittenda ut
in persona Christi, sed cum determinatione aliqua tollente im-
perfectionem vnius componentis admitti potest, & admissa est
simpliciter & formaliter ab antiquis & ab Auctore. Ad cuius
aliqualem cognitionem (quoniam, ut Dion. dixit, est ineffabi-
lis) considerandum est multos esse compositionis modos, ut in
q. 3. prima par. habitum est: compositio namque, alia est ex par-

lib. quantitatiuis, alia ex materia & forma, alia ex natura & sup-
posito, alia ex essentia & esse, alia ex genere & materia, alia ex
subiecto & accidente, & oes important imperfectionem vtrius-
que componentis ut patet dicendo. Sed si ab vna istarum, hoc
est a compositione ex natura & supposito, auferat quod est im-
perfectionis ex parte
suppositi, saluari pot-
est in persona Christi
compositio ex natu-
ra humana & suppo-
sito, & secundum hoc per-
sona Christi esset co-
posita. Et quia iste mo-
dus compositionis con-
uenit personae Christi
secundum rationem personae
seu hypostasis in qua-
tum, scilicet persona Chri-
sti subsistit in natura humana, ideo hoc modo persona Christi po-
test dici composita. Et inquantum inuenitur huiusmodi compo-
sicio in persona Christi, ut dicitur Auctor in lib. 4. contra Gen-
t. c. 49. in solutione sextae objectionis, quod natura humana est sim-
plicior, quam Verbum inquantum verbum est hic homo. Et postea
in solutione decimae objectionis declarat quid significat,
& supponitur per ly hic homo dicens, id quod in natura hu-
mana subsistit, est hic homo, & hoc quo ad significationem. Vnde
ipsum Verbum supponitur, cum dicitur hic homo, & hoc quo ad
suppositionem. Et in quaest. de vnione Verbi incarnati art. 1.
ad 1. dicit, quod natura humana est simplicior, & formalior illo
homine, qui est Verbum caro factum, & non verbum secundum se.
Sed quoniam talis compositio est compositio vnius cum alio
seu alijs, & vnius ex alio seu alijs (& in littera solum tractari
ut compositio ex his, quoniam tractatur compositio personae
Christi, quasi subsistat ex duabus naturis, ut patet in huius
processu) ideo utroque compositionis modo persona Christi
secundum personae rationem composita inuenitur. Et compositio-
ne ex his, inquantum in duobus esse, diuino. scilicet & humano ex
duabus subsistit naturis (de diuina quidem natura patet, quod ex
illa subsistit, de humana autem in symbolo Arianas habetur,
dum dicitur, Perfectus homo ex anima rationali & humana
carne subsistens, vbi expresse Christus ut perfectus homo dicitur
subsistens ex anima rationali & humana carne, & non solum
in anima rationali & humana carne, magister quoque
Sent. in 3. dist. 6. & 7. pluries affirmat Christi personam ex
duabus subsistere naturis, exponendo secundam opinionem, quae
est determinatio, quam hic docemur, quam omnes catholici
amplectuntur: in professione quoque Episcoporum, quae ordi-
natur, dicitur, Credis unicum & vnum filium Dei in duabus &
ex duabus naturis? & respondetur, credo, ut patet in Pontificali ec-
clesiae Romanae) & compositio cum his inquantum persona
Verbi coniungitur cum hoc, quod est esse hunc hominem, non
quod assumerit hunc hominem, sed quia facta est hic homo
assumendo hanc humanitatem. Sed quomodo hoc fit, excedit
humanam mentem: fat sit nobis nosse, quia est, dum reuelatum est,
quod Verbum est ille homo, qui vocatur Christus: quo homi-
ne, ut sic, natura humana ideo simplicior dicitur, quia ad hunc ho-
minem spectant & principia indiuiduantia & accidentia, quae
habet, quae vniuntur illi non in natura, sed in persona, quae non
clauduntur in natura humana. Ad quaestum ergo dicitur, quod duo
obstant compositioni personae Christi simpliciter & formaliter
enuncianda, alterum est ratio compositionis, quae quia im-
perfectionem componentium formaliter importat, non potest
formaliter & simpliciter attribui personae Christi: alterum est
generalis regula seruanda in attributis Christo, si sunt commu-
nia naturae & personae, & oppositum convenit personae, ut in-
ferrius patet de hoc, quod est esse creaturam, & incipere esse,
ne denotetur quod persona Christi in se sit composita, sit creatu-
ra, inceperit esse, & huiusmodi. Vnde ad primam objectionem
dicitur, quod defectus praedicationis formalis hic est ex parte praedi-
cati quod formaliter sumptum non convenit personae. Defectus
autem praedicationis simpliciter est ex parte contentis praedicari
respectu talis subiecti, scilicet personae Christi vendicantis
sibi in se oppositum, scilicet omnimodam simplicitatem & p-
pterea merito Auctor illas duas condidit rationes, quae arguendo
ad alteram partem tanguntur, apposuisse vtriusque doctores poste-
riores non videntur compositionis nomine in mysterio incar-
nationis: quo tamen utendum puto cum aliquo adiectiuo, pu-
ta quod est compositio ineffabilis, quod sine quacunque imperfectione
ne alterius componentis vel aliquo huiusmodi. Et de hoc ad
denotandum, quod coniunctio illa intima est substantialis, quia
in veritate est talis, quavis supra intellectum nostrum. Propter hoc
enim antiqui doctores Dion. Aug. Dama. & Auctor cum sexta
Tertia S. Thomae. B 3 Synodo

AD TERTIUM dicendum,
quod non in omni compositione
hoc uerificatur, quod illud quod com-
ponitur, sit homogeneous com-
ponentibus, sed solum in partibus

subsistit in natura humana, ideo hoc modo persona Christi po-
test dici composita. Et inquantum inuenitur huiusmodi compo-
sicio in persona Christi, ut dicitur Auctor in lib. 4. contra Gen-
t. c. 49. in solutione sextae objectionis, quod natura humana est sim-
plicior, quam Verbum inquantum verbum est hic homo. Et postea
in solutione decimae objectionis declarat quid significat,
& supponitur per ly hic homo dicens, id quod in natura hu-
mana subsistit, est hic homo, & hoc quo ad significationem. Vnde
ipsum Verbum supponitur, cum dicitur hic homo, & hoc quo ad
suppositionem. Et in quaest. de vnione Verbi incarnati art. 1.
ad 1. dicit, quod natura humana est simplicior, & formalior illo
homine, qui est Verbum caro factum, & non verbum secundum se.
Sed quoniam talis compositio est compositio vnius cum alio
seu alijs, & vnius ex alio seu alijs (& in littera solum tractari
ut compositio ex his, quoniam tractatur compositio personae
Christi, quasi subsistat ex duabus naturis, ut patet in huius
processu) ideo utroque compositionis modo persona Christi
secundum personae rationem composita inuenitur. Et compositio-
ne ex his, inquantum in duobus esse, diuino. scilicet & humano ex
duabus subsistit naturis (de diuina quidem natura patet, quod ex
illa subsistit, de humana autem in symbolo Arianas habetur,
dum dicitur, Perfectus homo ex anima rationali & humana
carne subsistens, vbi expresse Christus ut perfectus homo dicitur
subsistens ex anima rationali & humana carne, & non solum
in anima rationali & humana carne, magister quoque
Sent. in 3. dist. 6. & 7. pluries affirmat Christi personam ex
duabus subsistere naturis, exponendo secundam opinionem, quae
est determinatio, quam hic docemur, quam omnes catholici
amplectuntur: in professione quoque Episcoporum, quae ordi-
natur, dicitur, Credis unicum & vnum filium Dei in duabus &
ex duabus naturis? & respondetur, credo, ut patet in Pontificali ec-
clesiae Romanae) & compositio cum his inquantum persona
Verbi coniungitur cum hoc, quod est esse hunc hominem, non
quod assumerit hunc hominem, sed quia facta est hic homo
assumendo hanc humanitatem. Sed quomodo hoc fit, excedit
humanam mentem: fat sit nobis nosse, quia est, dum reuelatum est,
quod Verbum est ille homo, qui vocatur Christus: quo homi-
ne, ut sic, natura humana ideo simplicior dicitur, quia ad hunc ho-
minem spectant & principia indiuiduantia & accidentia, quae
habet, quae vniuntur illi non in natura, sed in persona, quae non
clauduntur in natura humana. Ad quaestum ergo dicitur, quod duo
obstant compositioni personae Christi simpliciter & formaliter
enuncianda, alterum est ratio compositionis, quae quia im-
perfectionem componentium formaliter importat, non potest
formaliter & simpliciter attribui personae Christi: alterum est
generalis regula seruanda in attributis Christo, si sunt commu-
nia naturae & personae, & oppositum convenit personae, ut in-
ferrius patet de hoc, quod est esse creaturam, & incipere esse,
ne denotetur quod persona Christi in se sit composita, sit creatu-
ra, inceperit esse, & huiusmodi. Vnde ad primam objectionem
dicitur, quod defectus praedicationis formalis hic est ex parte praedi-
cati quod formaliter sumptum non convenit personae. Defectus
autem praedicationis simpliciter est ex parte contentis praedicari
respectu talis subiecti, scilicet personae Christi vendicantis
sibi in se oppositum, scilicet omnimodam simplicitatem & p-
pterea merito Auctor illas duas condidit rationes, quae arguendo
ad alteram partem tanguntur, apposuisse vtriusque doctores poste-
riores non videntur compositionis nomine in mysterio incar-
nationis: quo tamen utendum puto cum aliquo adiectiuo, pu-
ta quod est compositio ineffabilis, quod sine quacunque imperfectione
ne alterius componentis vel aliquo huiusmodi. Et de hoc ad
denotandum, quod coniunctio illa intima est substantialis, quia
in veritate est talis, quavis supra intellectum nostrum. Propter hoc
enim antiqui doctores Dion. Aug. Dama. & Auctor cum sexta
Tertia S. Thomae. B 3 Synodo

AD TERTIUM dicendum,
quod non in omni compositione
hoc uerificatur, quod illud quod com-
ponitur, sit homogeneous com-
ponentibus, sed solum in partibus

subsistit in natura humana, ideo hoc modo persona Christi po-
test dici composita. Et inquantum inuenitur huiusmodi compo-
sicio in persona Christi, ut dicitur Auctor in lib. 4. contra Gen-
t. c. 49. in solutione sextae objectionis, quod natura humana est sim-
plicior, quam Verbum inquantum verbum est hic homo. Et postea
in solutione decimae objectionis declarat quid significat,
& supponitur per ly hic homo dicens, id quod in natura hu-
mana subsistit, est hic homo, & hoc quo ad significationem. Vnde
ipsum Verbum supponitur, cum dicitur hic homo, & hoc quo ad
suppositionem. Et in quaest. de vnione Verbi incarnati art. 1.
ad 1. dicit, quod natura humana est simplicior, & formalior illo
homine, qui est Verbum caro factum, & non verbum secundum se.
Sed quoniam talis compositio est compositio vnius cum alio
seu alijs, & vnius ex alio seu alijs (& in littera solum tractari
ut compositio ex his, quoniam tractatur compositio personae
Christi, quasi subsistat ex duabus naturis, ut patet in huius
processu) ideo utroque compositionis modo persona Christi
secundum personae rationem composita inuenitur. Et compositio-
ne ex his, inquantum in duobus esse, diuino. scilicet & humano ex
duabus subsistit naturis (de diuina quidem natura patet, quod ex
illa subsistit, de humana autem in symbolo Arianas habetur,
dum dicitur, Perfectus homo ex anima rationali & humana
carne subsistens, vbi expresse Christus ut perfectus homo dicitur
subsistens ex anima rationali & humana carne, & non solum
in anima rationali & humana carne, magister quoque
Sent. in 3. dist. 6. & 7. pluries affirmat Christi personam ex
duabus subsistere naturis, exponendo secundam opinionem, quae
est determinatio, quam hic docemur, quam omnes catholici
amplectuntur: in professione quoque Episcoporum, quae ordi-
natur, dicitur, Credis unicum & vnum filium Dei in duabus &
ex duabus naturis? & respondetur, credo, ut patet in Pontificali ec-
clesiae Romanae) & compositio cum his inquantum persona
Verbi coniungitur cum hoc, quod est esse hunc hominem, non
quod assumerit hunc hominem, sed quia facta est hic homo
assumendo hanc humanitatem. Sed quomodo hoc fit, excedit
humanam mentem: fat sit nobis nosse, quia est, dum reuelatum est,
quod Verbum est ille homo, qui vocatur Christus: quo homi-
ne, ut sic, natura humana ideo simplicior dicitur, quia ad hunc ho-
minem spectant & principia indiuiduantia & accidentia, quae
habet, quae vniuntur illi non in natura, sed in persona, quae non
clauduntur in natura humana. Ad quaestum ergo dicitur, quod duo
obstant compositioni personae Christi simpliciter & formaliter
enuncianda, alterum est ratio compositionis, quae quia im-
perfectionem componentium formaliter importat, non potest
formaliter & simpliciter attribui personae Christi: alterum est
generalis regula seruanda in attributis Christo, si sunt commu-
nia naturae & personae, & oppositum convenit personae, ut in-
ferrius patet de hoc, quod est esse creaturam, & incipere esse,
ne denotetur quod persona Christi in se sit composita, sit creatu-
ra, inceperit esse, & huiusmodi. Vnde ad primam objectionem
dicitur, quod defectus praedicationis formalis hic est ex parte praedi-
cati quod formaliter sumptum non convenit personae. Defectus
autem praedicationis simpliciter est ex parte contentis praedicari
respectu talis subiecti, scilicet personae Christi vendicantis
sibi in se oppositum, scilicet omnimodam simplicitatem & p-
pterea merito Auctor illas duas condidit rationes, quae arguendo
ad alteram partem tanguntur, apposuisse vtriusque doctores poste-
riores non videntur compositionis nomine in mysterio incar-
nationis: quo tamen utendum puto cum aliquo adiectiuo, pu-
ta quod est compositio ineffabilis, quod sine quacunque imperfectione
ne alterius componentis vel aliquo huiusmodi. Et de hoc ad
denotandum, quod coniunctio illa intima est substantialis, quia
in veritate est talis, quavis supra intellectum nostrum. Propter hoc
enim antiqui doctores Dion. Aug. Dama. & Auctor cum sexta
Tertia S. Thomae. B 3 Synodo

AD TERTIUM dicendum,
quod non in omni compositione
hoc uerificatur, quod illud quod com-
ponitur, sit homogeneous com-
ponentibus, sed solum in partibus

subsistit in natura humana, ideo hoc modo persona Christi po-
test dici composita. Et inquantum inuenitur huiusmodi compo-
sicio in persona Christi, ut dicitur Auctor in lib. 4. contra Gen-
t. c. 49. in solutione sextae objectionis, quod natura humana est sim-
plicior, quam Verbum inquantum verbum est hic homo. Et postea
in solutione decimae objectionis declarat quid significat,
& supponitur per ly hic homo dicens, id quod in natura hu-
mana subsistit, est hic homo, & hoc quo ad significationem. Vnde
ipsum Verbum supponitur, cum dicitur hic homo, & hoc quo ad
suppositionem. Et in quaest. de vnione Verbi incarnati art. 1.
ad 1. dicit, quod natura humana est simplicior, & formalior illo
homine, qui est Verbum caro factum, & non verbum secundum se.
Sed quoniam talis compositio est compositio vnius cum alio
seu alijs, & vnius ex alio seu alijs (& in littera solum tractari
ut compositio ex his, quoniam tractatur compositio personae
Christi, quasi subsistat ex duabus naturis, ut patet in huius
processu) ideo utroque compositionis modo persona Christi
secundum personae rationem composita inuenitur. Et compositio-
ne ex his, inquantum in duobus esse, diuino. scilicet & humano ex
duabus subsistit naturis (de diuina quidem natura patet, quod ex
illa subsistit, de humana autem in symbolo Arianas habetur,
dum dicitur, Perfectus homo ex anima rationali & humana
carne subsistens, vbi expresse Christus ut perfectus homo dicitur
subsistens ex anima rationali & humana carne, & non solum
in anima rationali & humana carne, magister quoque
Sent. in 3. dist. 6. & 7. pluries affirmat Christi personam ex
duabus subsistere naturis, exponendo secundam opinionem, quae
est determinatio, quam hic docemur, quam omnes catholici
amplectuntur: in professione quoque Episcoporum, quae ordi-
natur, dicitur, Credis unicum & vnum filium Dei in duabus &
ex duabus naturis? & respondetur, credo, ut patet in Pontificali ec-
clesiae Romanae) & compositio cum his inquantum persona
Verbi coniungitur cum hoc, quod est esse hunc hominem, non
quod assumerit hunc hominem, sed quia facta est hic homo
assumendo hanc humanitatem. Sed quomodo hoc fit, excedit
humanam mentem: fat sit nobis nosse, quia est, dum reuelatum est,
quod Verbum est ille homo, qui vocatur Christus: quo homi-
ne, ut sic, natura humana ideo simplicior dicitur, quia ad hunc ho-
minem spectant & principia indiuiduantia & accidentia, quae
habet, quae vniuntur illi non in natura, sed in persona, quae non
clauduntur in natura humana. Ad quaestum ergo dicitur, quod duo
obstant compositioni personae Christi simpliciter & formaliter
enuncianda, alterum est ratio compositionis, quae quia im-
perfectionem componentium formaliter importat, non potest
formaliter & simpliciter attribui personae Christi: alterum est
generalis regula seruanda in attributis Christo, si sunt commu-
nia naturae & personae, & oppositum convenit personae, ut in-
ferrius patet de hoc, quod est esse creaturam, & incipere esse,
ne denotetur quod persona Christi in se sit composita, sit creatu-
ra, inceperit esse, & huiusmodi. Vnde ad primam objectionem
dicitur, quod defectus praedicationis formalis hic est ex parte praedi-
cati quod formaliter sumptum non convenit personae. Defectus
autem praedicationis simpliciter est ex parte contentis praedicari
respectu talis subiecti, scilicet personae Christi vendicantis
sibi in se oppositum, scilicet omnimodam simplicitatem & p-
pterea merito Auctor illas duas condidit rationes, quae arguendo
ad alteram partem tanguntur, apposuisse vtriusque doctores poste-
riores non videntur compositionis nomine in mysterio incar-
nationis: quo tamen utendum puto cum aliquo adiectiuo, pu-
ta quod est compositio ineffabilis, quod sine quacunque imperfectione
ne alterius componentis vel aliquo huiusmodi. Et de hoc ad
denotandum, quod coniunctio illa intima est substantialis, quia
in veritate est talis, quavis supra intellectum nostrum. Propter hoc
enim antiqui doctores Dion. Aug. Dama. & Auctor cum sexta
Tertia S. Thomae. B 3 Synodo

Synodo (vt in corpore articuli sexti inferius recitatur) cōpositio nis nomine vsi sunt: quamuis explicare eā non poterunt. ¶ In responsione ad eū eisdem quarti articulo, aduerte quod Auctor non dicit, q̄ cōpositio personæ Christi ex natura est ratione numeri, vt p̄na facie apparet, sed comparatum dicit, quod potius est ratione numeri, quam ratione partium. Quod est dicere, quod naturæ illæ potius habent rationem duorum convenientium in vnum, quam partium conuenientium in vnum. Hoc autem constat esse verissimū, quia ratio partis repugnat diuinitati & quodammodo humanitati: ratio autē duorum convenientium in vnum non repugnat eisdem. Cum quo tamē stat quod cōpositio ista longe maior sit, quam duorum conuenientium in vnam personam, vt patet ex dictis & dicendis, specialiter in hac quaestione secunda.

ARTICVLVS V.

Vtrum sit facta aliqua vnio animæ & corporis in Christo.

AD QUINTVM sic procedit. Vt q̄ in Christo nō fuerit vnio aīæ & corporis. Ex vnione. n. aīæ & corporis in nobis causat persona, uel hypostasis hoīs. Si ergo aīa & corpus fuerint in Chrō unita, sequitur q̄ fuerit vnio eorū aliqua hypostasis cōstitutā: nō autē hypostasis uerbi Dei, q̄ est eterna. Ergo in Chrō erit aliqua p̄sona uel hypostasis p̄ter hypostasim uerbi, qd̄ est contra prædicta. ¶ 2. Præter. Ex vnione animæ & corporis cōstituitur natura humanae speciei. Dam. autem dicit in 3. lib. q̄ in Dño Iesu Christo non est communem speciem accipere. Ergo in eo non est facta animæ & corporis vnio. ¶ 3. Præter. Aīa non cōiungit corpori, nisi ut uiuificet ipsum: sed corpus Chrī poterat uiuificari ab ipso uerbo dei, qd̄ est fons & principiu uitæ. Ergo in Christo non fuit vnio aīæ & corporis.

SED CONTRA est, q̄ corp⁹ nō dī animatū, nisi ex vnione aīæ: sed corpus Christi dī animatū, s̄m illud, qd̄ Ecclesia cantat, Aīatū corpus sumens, de Virgine nati dignat⁹ est. Ergo in Chrō fuit vnio animæ & corporis. **R**ESPON. Dicendū, q̄ Chrs dī homo uniuoce cū alijs hominib. utpote eiusdē speciei existens, s̄m illud Apostoli Phil. 2. In similitudinē hominū fact⁹. Pertinet autē ad rōnē speciei humanae, q̄ aīa corpori uniat. non enim forma constituit speciem, nisi p̄ hoc, q̄ sit actus materiae, & hoc est, ad qd̄ generatio terminatur, p̄ quā natura speciem intendit. Vnde necesse est dicere, q̄ in Christo fuerit anima corpori unita, & contrariū est hereticum, utpote derogans ueritati humanitatis Christi.

AD PRIMUM ergo dicendū, q̄ ex hac ratione moti uident illi, qui negauerunt unionē animæ & corporis in Christo: ne per hoc. s. cogere personam nouā uel hypostasim in Christo inducere: quia uidebant, q̄ in puris hoīb. ex vnione aīæ ad

ctus. Secundō: quia hoc, scilicet animam esse in corpore, est terminus generationis ordinatæ à natura ad speciem. ex hoc nanque quod natura per generationem tendit ad speciem, & terminatur ad vnionem animæ & corporis, manifeste patet, quod species constituitur ex coniunctione animæ & corporis.

Et sic patet antecedens. Consequenter uero probatur: quia Christus dicitur homo uniuoce cum alijs hominibus. Probatur: quia est eiusdem speciei. Probatur: quia est in similitudinem hominum factus. Et est proculdubio sermo de similitudine subiecti: quia est sermo de similitudine hominum nō de similitudine hominum quantum, aut qualium, aut quomodo: liber aliter se habentium; homo enim substantiæ speciei humanae, & non q̄ antitatis aut qualitatis nomen est. Ex hoc namq; quod eiusdem est speciei Christus, quatenus homo, cum alijs hominibus, sequitur manifeste q̄ si species humanae naturæ in alijs constituitur ex vnione animæ & corporis, in Christo quoque talis vnio exigatur. Corollarium est, q̄ cōtrariū dicere est hereticum. Probatur: quia derogat ueritati humanitatis Christi, vt patet ex dictis.

In responsione ad primum eisdem articuli, dicitur hinc op̄m̄m ac clarum loquendi modum in hoc mysterio, scilicet quod ex vnione animæ & corporis in Christo non constituitur noua persona: sed ad præexistentem personam Lei, composita natura singularis ex anima & corpore adiuncta est. Cōpropter ergo ex hac anima & hoc corpore vnitis aut constituitur noua persona humana, aut antiqua persona constituitur in hoc, quod sit persona humana. Et hoc secundum uerificatur in Christo hypostasis enim uerbi Dei in quantum est hic homo, per naturam humanam hanc constituitur, vt Auctor in quarto contra Genes. capit. 49. in 10.

AD SECUNDVM dicendū, q̄ uerbu Damasceni pot̄ intelligi duplīter. Vno modo, ut referat ad humanā naturā, q̄ quidem nō habet rōnē cōis speciei, s̄m q̄ est in uno solo indiuiduo, sed s̄m q̄ est abstracta ab oī indiuiduo, prout in nuda cōtēplatione consideratur, uel s̄m q̄ est i oīb. indiuiduis. Filius autē Dei nō assumpsit humanā naturā, prout est in sola cōsideratione intell̄s: quia sic nō assumpsisset ipsam rē humanæ naturæ, nisi forte diceret, q̄ humana natura est quedā idea separata sicut Platonicis posuerunt hominem sine materia: sed tunc filius Dei nō assumpsisset carnē, contra illud quod dī Luc. ult. Spiritus carnem & ossa non habet, sicut me uidetis hīc. Similiter etiam nō pot̄ dici, q̄ filius Dei assumpsit humanā naturam, prout est in omnib. indiuiduis eiusdē speciei: quia sic oēs homines assumpsisset. Relinquit ergo, ut Damascenus postea dicit in eodem lib. q̄ assumpsit naturā humanā in atomo. i. in indiuiduo, no quidē in alio indiuiduo, qd̄ sit suppositū uel hypostasis illius naturæ, quam in persona filij Dei. Alio modo potest intelligi dictum Damasceni. * ut nō referat ad naturam humanam, quasi ex vnione aīæ & corporis non resultet una cōis natura, quæ est

In q. 16. art. 1. c. & 3. dist. 6. q. 3. art. 1. & 4. cōt. g. 37. & 41. & 43. c. 215. Artic. 2. & 3. preced. Lib. 3. orth. fid. 1. circa medium.

Super Questionis secunde Articulum quintum.

Titulus articuli 5. clarus est in se. Et oritur questio hec, tum ex difficultate rei in se, quia in Christo non est propria hypostasis, quæ consergere deberet ex vnione animæ & corporis, tum ex erroribus eorum, qui negauerunt in Christo talem vnionem.

In festo circuncid. domini in laudib. 3. dist. 2. q. 1. art. 3. q. 3. ex dist. 7. q. 1. art. 1. cir. princ.

In corpore 5. articuli vnica est conclusio responsiua questionis affirmatiue, cum suo corollario. Conclusio est ista: Necesse est dicere, q̄ in Christo fuerit anima unita corpori. Probatur: Ad rationem speciei humanae pertinet, q̄ anima corpori uniat. ergo necesse est quod in Christo anima fuerit unita corpori. Antecedens probatur dupliciter. Primo: quia forma non constituit speciem, nisi per hoc quod est actus materiae: ex hoc enim patet quod non est speciei humana nisi anima sit actus corporis, quod est esse vnium corpori. actus enim est unitus materiae, cuius est a-

It. 1. medi.

It. 1. 10. 3.

Art. 1. huius quest. ad 1.

Citatum in arg.

Vt patet in Arist. 1. metaph. tex. 6. & 5. per multos tex.

Lib. 3. c. 11.

Lib. 3. c. 11.